

Issäkerhet

Snöskoter på is

Snöskotern används ofta på is, tyvärr med ett antal drunkningsolyckor som följd. Snöskotern tar dig enkelt och smidigt fram på isen. Många gånger så utgör de isbelagda vattendragen den bästa färdvägen, men inte alltid den säkraste. En av de vanligaste olycksorsakerna med snöskoter är körning genom is och de flesta som omkommer i snöskoterolyckor drunknar.

Kom ihåg att all färd på is sker på egen risk! Utmärkta (ruskade) leder visar var isen normalt sett är säkrast men utgör ingen garanti för att den håller.

Snöskotern har både hög fart och stor viktfordelning yta, därför kräver den tjockare is än vad som behövs för en skidåkare. Motorljud och vibrationer gör dessutom att föraren inte hör isens varningssignaler. Du kan därför komma långt ut på svag is innan den brister.

Färgen på isen

Mörkare färg tyder oftast på tunnare is, ljusare färg kan tyda på snöis (som är mindre bärkraftig än kärnis). Snö på isen isolerar, ligger det snö på isen skall man hålla utkik efter gråa stöpfläckor vilket tyder på underfrätning, tjockare drivor måste alltid undersökas, under dem kan isen vara näst intill helt bortsmält.

Faror på isen

Exempel på områden där det kan vara tunnare is är; där vattnet under är i rörelse, där något isolerar, leder värme etc.

"Vass, råk, brygga, bro, udde, avlopp, utlopp, inlopp, sund, grund, vindbrunn". Vid dessa platser skall man vara extra uppmärksam.

Innan du ger dig ut:

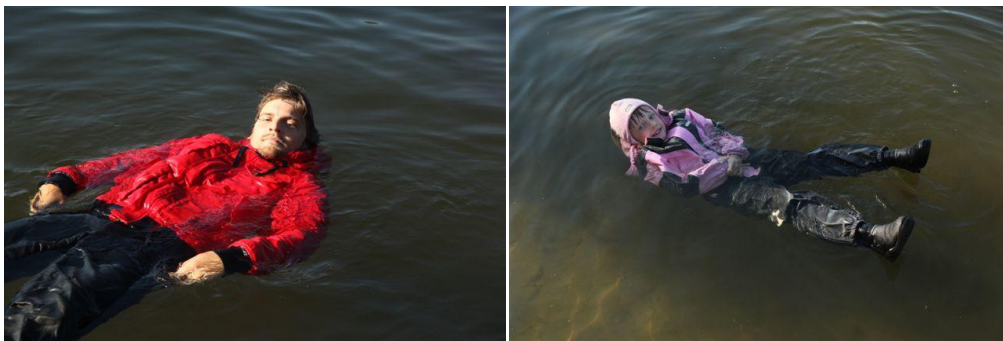
- Planera färdvägen, lyssna gärna med orsbefolkningen om du är osäker.
- Undvik att köra på okända vattendrag.
- Undvik mörkerkörning, på ej utmärkta (ruskade) isleder.
- Kom ihåg att tidigare "säkra" överfarter kan försämrats, speciellt vid reglerade vattendrag.
- Kör aldrig ensam och håll ut avstånden mellan snöskotrarna. Har du pulka kopplad, låt kapellet vara öppet.
- Låt en långlina (ca 30 meter) med flöte löpa efter snöskotern vid färd på is. Det kan vara räddningen.
- Ha lyset på även dagtid.
- Ha hjälm och reservkläder med.
- Isdubbarna skall självklart sitta runt halsen, inte ligga i verktygslådan. Ta med flythjälp och räddningslina.

Isdubbar

Det är säkert självklart för de flesta att man skall ha isdubbar med sig ut på isen. Men det räcker inte att "bara" ha dessa med sig, utan att de sitter rätt är minst lika viktigt. Isdubbarna skall sitta stadigt runt halsen, högt upphissade under hakan och utanför kläderna. Då är de lätta att få tag på och man skadar sig inte på dem när man ramlar i.

Det är även viktigt att veta hur man skall använda isdubbarna, prova dubbarna. Lossa dem med handskarna på, lägg dig ner och dra dig fram på isen. Då behärskar du greppen bättre om det blir allvar. Men det är inte självklart att man klarar att ta sig upp ur vaken även om man har dubbar.

För att kunna ta sig upp med dubbar krävs; -en tillräckligt stark iskant. -väl inövad teknik, vattenvana och armstyrka samt viss sinnesnärvaro. Ett annat bra hjälpmedel som kan göra skillnaden, är säkra och bra "flytkläder" (nedan i form av thermounderställ med extrem flytförmåga).

När isen brister:

-Andas lugnt. Det hjälper dig att tänka klart. Slappna av, ligga still i vattnet och träng tillbaka paniken. Håll dig i iskanten. -Vänd dig åt det håll du kom ifrån, där höll ju isen alldeles nyss. -Lossa isdubbarna med vantarna på. Utan vantar blir händerna snabbt stela av köld. -Ropa eller vissla på hjälp.

Det är inte säkert att du klarar dig upp utan hjälp. -Arbeta långt fram med isdubbarna och hjälp till med simbentag. -Hasa, åla eller kryp långt iväg till säker is innan du ställer dig upp. På så sätt fördelar du din vikt över ett större område så länge isen är svag och inte bär för en stående person.

Att ta sig upp

Källa: Svenska Livräddningssällskapet/UR Farlig fritid